

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Några nya guldfynd i Statens historiska museum
Rydh, Hanna
Fornvännen 20, 217-219
http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1925_217
Ingår i: samlar.raa.se

lindrig neddragning och en inbuktning på undersidan fått en ganska tydlig karaktär av mule.

Det tredje föremålet (fig. 115) är i museets tillväxtförteckning för 1915¹ betecknat som sländtrissa. Det torde dock snarare vara att betrakta som ett *prydnadsföremål*, möjligen en pärla. Som sådan är den dock av ovanlig storlek, 3,4 cm. h. och 3,6—3,8 cm. i gen.-sk., alltså ej fullt rund. Formen är bikonisk men utan skarpa kanter. Det genom ändarna något snett borrarade hålet mäter i mynningen 0,4 cm. men blir sedan mindre. Det dåligt brända godset är av ungefär samma slag som i det först nämnda djurhuvudet med små håligheter efter urfallna sandkorn och av ljusbrun färgton. Föremålet är på ytan något blankslitet.

En liknande pärla av bränd lera har förut hittats på en gotländsk stenåldersboplats, nämligen på Gullrum i Näs sn² (Minnen fig. 669). Den är dock av mindre dimensioner, endast 2,3 cm. h. På stenåldersboplatsen vid Siretorp i Blekinge har dessutom hittats 3 hela och 6 trasiga trissor eller pärlor av bränd lera, dels av form som den föreliggande (Minnen fig. 660), dels platta, även med hål i mitten³. Flera av dessa äro punktornerade. På en boplats från samma tid vid Löverby, Mjällby sn, Blekinge, har ett liknande fynd gjorts.⁴

Utom Gotland och Blekinge äro dessa egendomliga lertrissor, så vitt känt är, icke representerade i den svenska stenåldern.

Liknande lerbefremål äro ej ovanliga i förhistoriska lager på kontinenten. Angående utbredning hänvisas till Wosinsky⁵, som håller för troligt, att de använts som knappar, uppträdda på ändan av ett snöre. Han framhåller, att de visserligen påträffas ganska ofta men sällan i så stort antal på samma plats, att de kunnat bilda ett helt smycke. — Att ifrågavarande föremål använts som knapp är dock föga troligt på grund av dess storlek. Säkertligen ha vi här att göra med ett prydnadsföremål av ett eller annat slag.

John Nihlén.

Fig. 115. Föremål av bränd lera från Ihre, Hangvars sn, Gotland. $\frac{1}{4}$.

Några nya guldfynd i Statens Historiska museum.

En gosse, som satt och metade vid stranden av Byälven i Ökne, Gillberga socken, Värmland, gjorde för en tid sedan ett vackert fynd. Han såg det

¹ *Fornvännern* 1916.

² N. LITHBERG, *Gotlands stenålder*, fig. 173.

³ S. ERIXON, *Stenåldern i Blekinge*, sid. 171, 172.

⁴ O. a. a., sid. 184.

⁵ M. WOSINSKY, *Das prähist. Schanzwerk von Lengyel*, Budapest 1888, sid. 33, 34, Pl. XIV: 85—97.

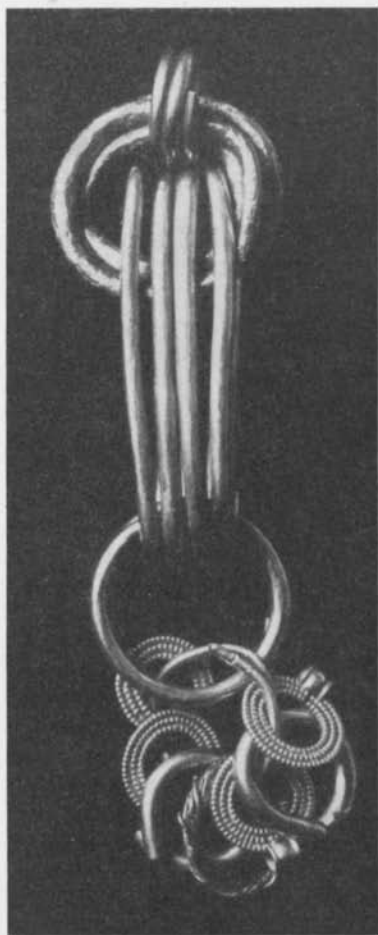

Fig. 116.

Fig. 117.

Fig. 119.

Fig. 120.

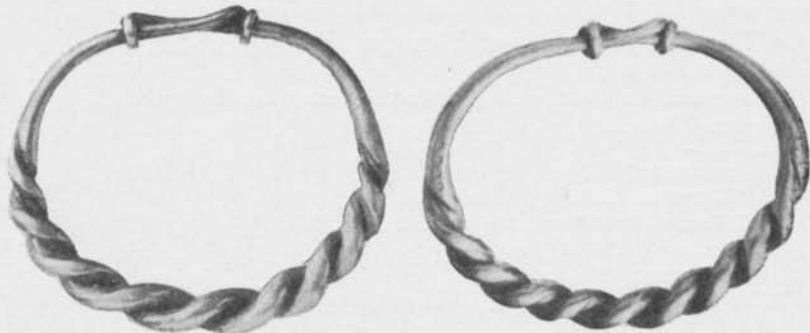

Fig. 118.

Några nya guldfynd i Statens Historiska Museum.

glimma på botten av strandbrädden och fiskade upp det guldskimrande föremålet, som sedan av den lokala hembygdskommitten bragtes till vederbörandes kännedom. Fyndet består, som fig. 116 visar, av flera i spiral lagda trinda guldtenar och några små smycken, allt upprätt det ena i det andra. Det största föremålet har oval form och har tydligen varit mynningsbeslag till en svärds-sida. Övriga tenar ligga i ringform i ett till tre varv. Fyra små hängsmycken hava bestått av ett tunnt guldbleck, omgivet av en tredubbel pärltråd, och med ögla av dubbelt guldbleck. Det halvsfäriska guldblecket är emellertid på alla smyckena helt eller delvis försvunnet och två sakna ögla. Hela fyndet vägde 127,05 gr. Det bär inventarienumret 17718.

Från Väla, Björnlunda sn, Södermanland härstammar fingerringen av guld, fig. 117, funnen vid potatisupptagning. Föremålet består av en i fyra varv lagd guldten, vars ändar äro tvärstrierade. Fyndet har inventarienumret 17540.

Gotland är fyndorten för nedanstående guldfynd varav det ena, fig. 118, härrör från Stenstu i Stånga socken. De båda ringarna, som nära likna varandra, äro gjorda av ljust silverhaltigt guld. De äro funna på samma åker av samma person men vid två olika tillfällen och hava inventarienummer 17533 och 17646. Fingerringen fig. 119, är funnen vid betupptagning i Bobbenarve, Öja socken. Ringen består av en uthamrad, mot ändarna avsmalnande guldten, ringformigt böjd och ej helt slutet. Orneringen utgöres av ett motiv av i rader ställda små trianglar, varje triangel i sin tur delad i tre trianglar, dessa var och en med en punkt i mitten. Inventarienummer 17626. Slutligen må nämnas den lilla brakteaten, fig. 120, också från Öja socken, och från Skoga gård. Den är visserligen inkommen 1923 men är icke förut avbildad. Inventarienummer 17222.

H. R—h.

Ett depot-fynd från bronsåldern och 3 armringar från vikingatiden.

Ett vackert depotfynd från bronsålderns femte period inkom för någon tid sedan genom Länsstyrelsen i Visby. Det härrör från Pejnarve i Sevide socken och är funnet vid plöjning i en åker. Hela fyndet, som här är avbildat i fig. 121 består av tvenne vridna brons-halsringar, en söndrig glasögonfibula, ett fragment av en bronsnål, tre holkyxor av brons, tvenne bronsmejslar med holk samt några små bronstenar.

Samtidigt inkom, funnet i samma åker, de tre armringar fig. 122, av brons. De äro dock av vikingatidstyp, två av dem hava som synes å bilden djurhuvudformade ändar. De kunna givetvis icke hava utgjort ett slutet fynd samman med bronsåldersföremålen. Hela fyndet från Sevide har inventarienummer 17647.

H. R—h.